

Boström, Maria.

"Bland stora minnen förekomma äfven små. Hvarje tafla har sina dagar och skuggor. Till hjelteminnen – fastän icke af det vackraste slaget – från en försvunnen tid kan äfven Maria Boström räknas, så till vida nemligen, som hon tappert trotsade alla kommunala författningar.

Maria Boström var gift med en artillerist och garnisonerade jemte honom dels i Götheborg, dels i Bohus. Hon var en lång, ståtlig gestalt, med skarpt markeradt ansigte och en svada, som kunde bringa på flykt äfven den tappreste fältherre. Hon utgjorde, dels på Bohus och dels i Götheborg, alltefter som hennes man var kommenderad, en fasa för hela sin omgifning. Det hade varit lättare att kommendera ett helt batteri de mest oregerliga tolfpundiga artillerister, än Långa Maricken, som hon kallades. Nästan ingen vecka förgick, utan att Långa Maricken gick med "Spanska fiolen".

Detta är nu hos oss ett föråldradt begrepp, som torde tariffva förklaring. "Spanska fiolen" var ett straffinstrument, som ännu i början af detta århundrade användes på kasernerade soldathustrur, hvilka brustit i den disciplin man ansåg nödvändig inom kasernen, framförallt hvad ordning och renlighet angick. "Spanska fiolen" var af trä med hål för halsen och båda händerna. Sedan detta instrument blifvit applicerad på sitt offer, dref profossen synderskan framför sig, vid hvart annat steg ryckande i fiolens hals, hvilket i sin ordning orsakade en rörelse i förbryterskans hufvud. Exekutionen bivistades vanligen af en stor skara pojkar och andra nyfikna personer. Det var ett folknöje för alla, utom för den olycklige artilleristen.

Den Långa Maricken måste, som sagt är, nästan hvarje vecka vandra utför Bohus' backe, ned åt Kongelf, för att der, med "spanska fiolen" om halsen och profossen efter sig, representera den svenska lagstiftningens humanitet den tiden. Den som mötte Maricken vid ett sådant tillfälle ryste ovilkorligen för hennes ögon, ty de voro den fångna tigrinnans, och rörelsen i hennes muskler røjde att den "spanska fiolen" för tillfället var af nöden.

Men en dag var hon med ens försvunnen, till stor lättnad för alla, hennes man icke undantagen, utom för profossen, som gick miste om den alltid säkert påräknade ersättningen för "spanska fiolen", samt för Kongelfs gatpojkar, hvilka gingo miste om ett gratispektakel; som sagdt var, hon var försvunnen. Några månader derefter inrapporterades från Skeppslanda pastorat, att en passlös qvinna af eget utseende, åtföljd af en mängd mer och mindre misstänkta qvinnor, derstädes infunnit sig, för att hålla konventiklar. Presterskapet, med skäl missnöjdt, isynnerhet öfver qvinnors inblandning i kyrkans angelägenheter, hade derom gjort anmälan, och konungens befallningshafvandes ordres utfärdades att utspana och tillvarataga de brottsliga. – Det skedde. Konventiklarnesförestånderska befanns vara Långa Maricken; hennes följeslagerskors namn har icke historien, men sannolikt andra auktoriteter, upptecknat. Långa Maricken och hennes biträden grepos och fördes till Bohus. Ditkommen utbröt hon i det vildaste raseri, då "spanska fiolen" ånyo sattes på hennes hals. "Här finnes icke frihet, hvarken i det ena eller andra", skrek hon med vild stämma, då det efter vanligheten bar utför Bohus' backe. Mången stor fältherres, mången stor mans minne har i Bohus' nejder förbleknat. Långa Marickens lever. – O, menskliga storhet!"

Referens: Projekt Runeberg -Anteckningar om svenska qvinnor
(<http://runeberg.org/sqvinnor/0057.html>)